

Kúria

ítélet

Az ügy száma: Bfv.II.338/2019/5.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács
elnöke, Dr. Feleky István előadó bíró, Dr. Gimesi
Ágnes bíró
Az eljárás helye:
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2019. július 1.
Az ügy tárgya: garázdaság vétsége
Terhelt(ek): ...
Első fok: Járásbíróság 3.B.529/2017/20. ítélet,
2018. november 29. tárgyalás
Másodfok: -
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: Jász-Nagykun-Szolnok Megyei
Főügyészség
Az indítvány iránya: terhelt terhére

Rendelkező rész

A Kúria a garázdaság vétsége miatt ... ellen folyamatban volt büntetőügyben a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Karcagi Járásbíróság 3.B.529/2017/20. számú ítéletét megváltoztatja:

A terheltet az ellene garázdaság vétsége [Btk. 339. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmenti.

A próbára bocsátást mellőzi.

Az alapeljárásban felmerült 109.280 (százkilencezer-kétszáznyolcvan) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Elrendeli a bűnügyi költség címén esetlegesen befizetett összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori kamatával együtt visszatérítését a terheltnek.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 15.000 (tizenötezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A Kúria ítélete ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

- [1] **I.** A Karcagi Járásbíróság a 2018. november 29. napján tartott tárgyaláson meghozott, kihirdetett és aznap jogerős 3.B.529/2017/20. számú ítéletével ... terheltet bűnösnek mondta ki a 2017. január 19-én elkövetett garázdaság vétségében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (Btk.) 339. § (1) bekezdés]. Ezért őt 2 évre próbára bocsátotta és kötelezte 109.280 forint büntügyi költség megfizetésére.
- [2] A terheltet megelőzőleg a Karcagi Járásbíróság a 2016. november 30. napján tartott tárgyaláson meghozott, kihirdetett és aznap jogerős 2.B.232/2015/6. számú ítéletével büntető ügyben elkövetett hamis tanúzás büntette miatt 6 hónap, végrehajtásában 1 év próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte. A próbaidő 2017. november 29. napjával zárult.
- [3] **II.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Főügyészség terjesztett elő 2.B.44/2019-1. szám alatt felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) 649. § (1) bekezdés b) pont bb) alpontja alapján arra hivatkozással, hogy a próbára bocsátás alkalmazására a büntető anyagi jog szabályának megsértésével került sor. A felülvizsgálati indítvány szerint nem bocsátható próbára, aki a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt követte el [Btk. 65. § (2) bekezdés d) pont]. A terhelt az újabb szándékos bűncselekményt 2017. január 19-én, szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt követte el. A megyei főügyészség a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését, és a járásbíróság új eljárásra utasítását indítványozta.
- [4] A Legfőbb Ügyészség a BF.384/2019/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt módosított tartalommal tartotta fenn. Álláspontja szerint nincs eljárásjogi akadálya annak, hogy a Kúria a megtámadott határozat megváltoztatásával kiküszöbölje a jogerős ítélet törvénysértését. A terhelt cselekménye - figyelemmel az elkövetés körülményeire és a terhelt „belátási” képességének súlyos fokú korlátozottságára - olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy vele szemben a törvény szerint alkalmazható legkisebb büntetés kiszabása szükségtelen, elegendő a Btk. 64. § (1) bekezdése alapján megrovás alkalmazása.
- [5] A Legfőbb Ügyészség azért azt indítványozta, hogy a Kúria tanácsulésen eljárva a megtámadott határozatot változtassa meg. A terheltet a Btk. 64. § (1) bekezdése alapján részesítse megrovásban, egyebekben pedig a megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.
- [6] Ily módon - bár kifejezetten nem jelölte meg - a Legfőbb Ügyészség által véglegesített felülvizsgálati indítvány a terhelt javára szól, miután a megrovás a próbára bocsátásnál enyhébb intézkedés.
- [7] A terhelt és védője nem tett észrevételt a felülvizsgálati indítványra.
- [8] **III.** A felülvizsgálati indítvány - egyéb okból - alapos.

- [9] 1. Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont]. A büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság - a bűncselekmény törvénysértő minősítésén kívül - a Btk. más szabályának megsértésével alkalmazott törvénysértő intézkedést [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulat bb) alpont].
- [10] A Be. 662. § (4) bekezdése szerint a Kúria a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány esetén a megtámadott határozatot a terhelt javára is megváltoztathatja. Ez értelemszerűen egyúttal azt is jelenti, hogy ha a felülvizsgálati indítvány a terhelt javára, de nem a büntetőjogi felelőssége hiányának megállapítására, hanem például enyhébb szankció: büntetés helyett enyhébb büntetés kiszabására vagy enyhébb intézkedés alkalmazására, intézkedés helyett enyhébb intézkedés alkalmazására irányul, ugyancsak nincs törvényes akadálya a büntetőjogi felelősség vizsgálatának. Másként fogalmazva, amennyiben a megtámadott határozattal a terhelt bűnössége került megállapításra, a felülvizsgálat kiindulópontja - függetlenül a felülvizsgálati indítvány irányultságától - minden esetben az, hogy a kötelezően irányadó tényállás alapján helytálló-e a bűnösség kimondása.
- [11] A felülvizsgálat során kötelezően és adott formájában irányadó [Be. 650. § (2) bekezdés, 659. § (1) bekezdés], az ítélet 2. oldalán rögzített tényállás szerint a terhelt enyhe fokú értelmi fogyatékoságban és súlyos mértékű kevert személyiségzavarban szenved. Beszámítási képessége az elkövetéskor súlyos fokban korlátozott volt. A terhelt nappal, egy postahivatal előtt minden indok nélkül kezdte szidalmazni a sértettet, s amikor az értetlen sértett odament hozzá és megkérdezte, „mi a baja vele”, a terhelt erre nem válaszolt, hanem azt kiabálta, hogy „segítség, gyilkosok”, és járóbotjával a sértett feje felé ütött. Az ütés a sértett védekezésül maga elé emelt jobb kezét találta el. (Nincs rögzítve, hogy a sértett sérülést szenvedett volna.). A terhelt kihívóan közösségellenes és erőszakos magatartása alkalmas volt arra, hogy az azt észlelőkben megbotránkozást, vagy riadalmat keltsen.
- [12] A Btk. 339. § (1) bekezdése alapján garázdaság vétségét követi el, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg.
- [13] A garázdaság elkövetési magatartása csakis szándékos lehet. Márpedig szándékosan követi el a bűncselekményt, aki cselekményének következményeit kívánja, vagy e következményekbe belenyugszik (Btk. 7. §).
- [14] Ellenben az irányadó tényállásból kitűnik, hogy a terhelt a sértettet eleve „minden ok nélkül” kezdte szidalmazni, s maga a sértett is értetlen volt, hiszen megkérdezte a terhelttől, mi a baja vele. A terhelt erre teljes mértékben inadekvát (oda nem illő) módon azt kiabálta, hogy „segítség, gyilkosok”, és járóbotjával a sértett feje felé ütött.

- [15] Mindebből kitűnik, hogy a terhelt nem volt tisztában a tényleges helyzetével, ami nyilvánvalóan a beszámítási képességét súlyos fokban korlátozó kóros elmeállapotára vezethető vissza.
- [16] A „segítség, gyilkosok” tartalmú kiabálás arra utal, hogy a terhelt a saját személyét közvetlenül fenyegető jogtalan támadást tételezett fel. Úgy vélte, hogy megtámadták, amely ellen védekeznie kell, ezért jogos védelmi helyzetbe [Btk. 22. § (1) bekezdés] került. A jogtalan támadást tehát tévesen feltételezte.
- [17] Ugyanakkor a Btk. 20. § (2) bekezdése alapján nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.
- [18] A Btk. a 20. § (3) bekezdése azt is előírja, hogy nem zárja ki a büntethetőséget a tévedés, ha azt gondatlanság okozza, és e törvény a gondatlan elkövetést is büntetni rendeli.
- [19] A terhelt tehát a saját személyét közvetlenül fenyegető jogtalan támadást tételezett fel, midőn cselekménye lehetséges következményeit azért nem látta előre, mert a tőle – mivel beszámítási képessége, ha súlyos fokban korlátozottan is, de megvolt – elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztotta (Btk. 8. § 2. fordulat). A terhelt tehát gondatlanságból (negligentia) cselekedett. A garázdaság viszont gondatlan elkövetés esetében nem büntethető. A terhelt további bűncselekményt [jelesül a formálisan felvethető tetteleges becsületsértés vétségét – Btk. 227. § (2) bekezdés] sem követte el, mert (leszámítva, hogy az irányadó tényállás nem tartalmazza magánindítvány előterjesztését) az is kizárólag szándékos magatartás esetén büntetendő.
- [20] A terhelt cselekménye tehát nem bűncselekmény. A Kúria ezért a megtámadott határozatot megváltoztatta, és maga hozott a törvénynek megfelelő határozatot. A terheltet az ellene garázdaság vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában felmentette [Be. 566. § (1) bekezdés a) pont, 598. §, 617. §, 653. § (1) bekezdés], mert az alapügyben a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt állapította meg a bűnösségét [Be. 662. § (2) bekezdés a) pont 1. fordulat].
- [21] 2. A felülvizsgálati indítvány egyébiránt önmagában helytállónak mutatkozik, ám a terhelt felmentése folytán a taglalása tárgytalanná vált.
- [22] 3. A Kúria a hivatalból lefolytatott vizsgálata [Be. 659. § (6) bekezdés] alapján a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabálysértést nem észlelt.

Az indítvány elvi tartalma

- [23] Nem bocsátható próbára, aki a szándékos bűncselekményt a szabadságvesztés felfüggesztésének próbaideje alatt követte el. A törvényt sértés megrovás alkalmazásával kiküszöbölhető.

A döntés elvi tartalma

- [24] I. Amennyiben a megtámadott határozattal a terhelt bűnössége került megállapításra, a felülvizsgálat kiindulópontja – függetlenül a felülvizsgálati indítvány irányultságától – minden esetben az, hogy a kötelezően irányadó tényállás alapján helytálló-e a bűnösség

kimondása.

- [25] II. Ha a beszámítási képességében súlyos fokban korlátozott terhelt a sértettet nappal, közterületen eleve minden ok nélkül szidalmazza, s az értetlen sértett „mi a baja vele” kérdésére inadekvát módon „segítség, gyilkosok” felkiáltással járóbotjával a sértett feje felé, de annak felemelt kezét találva üt: a terhelt magatartása vélt jogos védelmi helyzetben végrehajtott cselekményt valósít meg, amelynek fennálltában gondatlansága (negligentia) folytán tévedett. Szándékosság hiányában a kizárólag szándékosság esetén büntetendő garázdaság vétségét nem követi el.
- [26] **Záró rész**
- [27] A kifejtettekre tekintettel a Kúria - a Be. 660. § (1) bekezdés főszabálya alapján tanácsulésen, a Be. 655. § (1) bekezdés főszabálya szerinti összetételben eljárva - az ügyészség felülvizsgálati indítványának nem adott helyt, s a megtámadott határozatot a Be. 662. § (2) bekezdés a) pont 1. fordulata alapján megváltoztatta. A terheltet - mivel a cselekmény nem bűncselekmény - felmentette az ellene garázdaság vétsége miatt emelt vád alól. A bíróságok által alkalmazott próbára bocsátás intézkedést mellőzte. A Be. 575. § (1) bekezdés 1. fordulata alapján megállapította, hogy az alapügyben felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.
- [28] A felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költség megállapítása a 18/2018. (VI.18.) IM rendelettel módosított, a pártfogó ügyvéd, az ügygondnok és a kirendelt védő részére megállapítható díjról szóló 32/2017. (XII.27.) IM rendelet 1. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel a 7. § (3) bekezdésen alapul, melyet a Be. 664. § (1) bekezdése alapján az állam visel.
- [29] A Kúria elrendelte az esetlegesen megfizetett bűnügyi költség visszatérítését a terhelt részére [Be. 856. § (1) bekezdés 3. fordulat].
- [30] A Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatására a harmadfokú bírósági eljárás szabályait az e Fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A harmadfokú bíróság határozatával szemben viszont a Be. nem biztosítja a fellebbezés lehetőségét, s attól eltérő rendelkezést a Be. XC. Fejezete sem tartalmaz. Az ítélet ellen tehát nincs helye fellebbezésnek. Felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont 2. fordulata zárja ki. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2019. július 1.

. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
a tanács elnöke, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:
Schulz Oszkárné

tisztviselő